

Saksbehandler:
Hans-Erik Slokvik, Divisjon for kunnskap og teknologi

Dato:
24.11.2021

Saksnummer:
2021/93

Salg, service og reiseliv

Referat fra møte i Faglig råd for salg, service og reiseliv.

Når: Tirsdag 23. november 2021

Sted: Scandic Solli, Parkveien 68, 0254 Oslo

Tidspunkt: Klokken 10:00 – 16:00

Lunsj: 12:00 – 13:00

Innkalt	Reprenterere
Runar Karlsen	NHO – Service og Handel
Gry Strand	Spekter
Laila M. Berge	Virke
Guro Myklestul	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Henrik Hamborg	NHO – Reiseliv
Hilje Stormo	YS – Parat
Per Inge Bergan	Utdanningsforbundet
Solveig Eldegard	Utdanningsforbundet
Aud Westgaard Hultberg	Skolenes Landsforbund
Thomas Nordli Andersen	KS – skoleeier
Line Stebekk	KS – skoleeier
Mikal Shahim Thorstensen	Eleverorganisasjonen
Jørgen Ellingsen	Forsvaret – <i>observatør</i>

Fra Utdanningsdirektoratet	
Hans-Erik Slokvik	Divisjon for kunnskap og teknologi
Forfall:	
Janne Wik	LO – Fagforbundet
Terje Mikkelsen	LO – Norsk Arbeidsmandsforbund
Geir Tegler	LO – HK i Norge
Michella Maria Jensen	LO – Fellesforbundet

FAGLIG RÅD FOR SALG, SERVICE OG REISELIV

Utdanningsdirektoratet, Schweigaards gate 15 B, 0191 Oslo

Postboks 9359 Grønland, 0135 Oslo

E-post: post@udir.no

Dagsorden:

61- 2021	<p>Godkjenning av innkalling og dagsorden</p> <p>Referat fra møtet godkjennes per e-post og publiseres på sryogfagligerad.no i etterkant av rådsmøtet.</p> <p>Vedtak: <i>Innkalling og dagsorden godkjennes</i></p>
62- 2021	<p>Læremiddelutvikling - smale fagområder - yrkesfaglige utdanningsprogram</p> <p>Utdanningsdirektoratet lyser årlig ut tilskudd til utvikling av læremidler innen fire kategorier: smale fagområder, særskilt tilrettelagte læremidler, læremidler for minoritetsspråklige elever og parallellutgaver. I tildeling for 2021 mottok Fagbokforlaget midler til sitt prosjekt for blant annet vg2 salg og reiseliv.</p> <p>I arbeidet med utlysningen for 2022 ønsker direktoratet innspill fra de faglige rådene på forslaget til prioritering. Henvendelsen er lenket her.</p> <p>Utdanningsdirektoratet viderefører fjorårets strategi ved at en større del av den totale potten for læremidler uten kommersielt grunnlag tilfaller prosjekter innenfor smale fagområder. Definisjonen av et smalt fagområde er utdanningsprogram, programområde eller lærefag med færre enn 3000 elever eller lærlinger per år.</p> <p>Da nye læreplaner for utdanningsprogram, programområder og lærefag nå er fastsatt og gradvis fases inn, vil vi anta at det fortsatt er behov for revisjon eller nyproduksjon av læremidler innenfor alle utdanningsprogram. Utlysning for 2022 bygger derfor videre på prioriteringen fra 2021:</p> <p><i>Vg2- og vg3-løp med større faglige eller strukturelle endringer som følge av nye læreplaner.</i></p> <p>Arbeidsutvalget foreslo å støtte direktoratets forslag om å prioritere følgende vg2- og vg3 løp innen programområdet salg, service og reiseliv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vg2 service, sikkerhet- og administrasjon • vg3 reiselivs-faget • vg3 service- og administrasjonsfaget <p>Rådet ønsket tillegg å melde et særskilt behov for læremidler innen vg2 service, sikkerhet og administrasjon da programområdet ikke har tilgjengelige læremidler.</p> <p>Vedtak: <i>Rådet slutter seg til å direktoratets anbefaling, men ønsker å presisere et særskilt behov for læremidler innen vg2 service, sikkerhet- og administrasjon. Det foreligger ikke tilgjengelige læremidler for dette programområdet.</i></p>
63- 2021	<p>Oppfølging av arbeidet med lærlingklausulen</p> <p><i>Med utgangspunkt i vedtak fra sak 52/21 fra rådsmøte 26.10.21 løftet arbeidsutvalget saken om oppfølging av lærlingklausulen på nytt.</i></p>

	<p>Kort om bakgrunn:</p> <p>I lærlingklausulen fra 2017 stilles det krav om bruk av lærlinger i offentlige kontrakter. Formålet er flere læreplasser for elever i yrkesfaglig utdanning. Oslo Economics gjennomførte i 2020 en evaluering for bl.a. å vurdere om forskriften har bidratt til å øke antallet læreplasser i privat sektor.</p> <p>Evalueringen viser en liten økning i antall lærebedrifter og lærekontrakter, og at krav om læreplasser i kontrakter ikke følges opp. Videre at det også kan være vanskelig for oppdragsgivere å vite når de skal stille krav om lærlinger. Bedrifter kan til synelatende oppfylle klausulen ved å flytte lærlinger mellom ulike prosjekter. Her kan dere lese evalueringen.</p> <p>SRY drøftet denne evalueringen i sitt møte 11. februar 2021 under Sak V3-1-21, og det ble gjort følgende vedtak:</p> <p><i>Basert på diskusjonen utarbeider fagansvarlig i SRY i samarbeid med representantene Per Schau og Aina Helen Bredesen forslag til brev til KD om saken. Brevet sendes rådsmedlemmene for innspill/ kommentarer før oversendelse til KD.</i></p> <p>Brev fra SRY til KD om anbefaling til oppfølging av lærlingklausulen er lenket her.</p> <p>Lærlingklausulen har vært viktig for partene, fordi det var håp om at en ny klausul ville medføre adskillig flere lærlinger totalt. Evalueringen viser at det er blitt noen flere lærlinger i offentlige kontrakter, men vanskelig å koble denne bestemmelsen med flere lærlinger totalt sett.</p> <p>Arbeidsutvalget løftet spesielt behovet for at krav til bruk av faglærte, og argumenterte for at krav om bruk faglærte også bør vurderes som en del av klausulen. Arbeidsutvalget foreslo å nedsette en arbeidsgruppe til å utforme et henvendelse til KD med rådets anbefaling til videre saksbehandling. Det fikk full støtte i rådsmøtet.</p> <p>Vedtak:</p> <p>Rådet slutter seg til forslaget om behovet for oppfølging av lærlingklausulen ved at rådsmedlemmene Runar Karlsen, Guro Myklestul og Gry Strand ser nærmere på saken og utformer et forslag/utkast til brev til KD med rådets anbefaling til videre saksbehandling.</p>
64-2021	<p>Årsplan for arbeidet i FRSSR</p> <p>Under sak 55/21 i rådsmøtet 26.10.21 ble det enighet om å ta i bruk årsplan for rådsarbeidet. Årsplanen skal dynamisk og oppdateres jevnlig, da bestillinger og oppdrag til rådet mottas med jevne mellomrom. Årsplanen skal bidra til at arbeidsutvalget kan styre saker slik at rådet for gode prosesser som vil bidra til at rådet gir gode råd til avgiver. Rådets årsplan er lenket her.</p> <p>Under møtet kom det fram flere forslag til saker og temaer som vil vurderes nærmere som rådsinitierte saker av arbeidsutvalget.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilbudsstruktur og dimensjonering - Y-veien - Innhold og gjennomføring av fagprøver - Yrkesfaglig fordypning (YFF) <p>Vedtak:</p> <p>Rådet slutter seg til å bruke årsplan for rådsarbeidet. Arbeidsutvalget følger opp forslag til rådsinitierte saker som kom fram i møtet. Den enkelte rådsmedlem oppfordres til å fortsette å gi innspill, samt forslå saker for kommende rådsmøter. Årsplan skal løftes som sak i rådsmøtene med jevne mellomrom.</p>

65-2021	<p>Yrkesbeskrivelser på Utdanning.no</p> <p>I henhold til mandat og retningslinjer skal de faglige rådene bistå med kvalitetssikring av yrkesbeskrivelser på www.utdanning.no. Arbeidet er beskrevet under punkt 8.4.</p> <p>Utdanning.no er den nasjonale nettportalen for utdanning- og arbeidsmarkedsinformasjon og driftes av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. En del av nettsiden er beskrivelser av yrker som gir informasjon om arbeidsoppgaver og arbeidssteder, egenskaper som kreves for yrket, utdanning og lønn, statistikk over hvilke utdanninger personer i yrket vanligvis har, og hva de med en spesifikk utdanning jobber som. Nettsiden brukes av elever som skal søke skoleplass innen 1. mars.</p> <p>Tekstene oppdateres normalt hvert tredje år og ellers ved større endringer i fagene. De faglige rådene skal bidra til å kvalitetssikre yrkesbeskrivelsene. Her ligger et kort skriv om arbeidet med kvalitetssikringen.</p> <p>Faglig råds kvalitetssikring går ut på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lese gjennom beskrivelsene og se om teksten beskriver yrket på en god måte • se at riktige stillingstitler er knyttet til yrkesbeskrivelsen, og at statistikken virker rett <ol style="list-style-type: none"> 1. Service- og administrasjonsfaget (2 yrkesbeskrivelser) 2. Salgsfaget (7 yrkesbeskrivelser) 3. Resepsjonsfaget + reiselivsfaget (4 yrkesbeskrivelser) 4. Sikkerhetsfaget (1 yrkesbeskrivelse) 5. Her ligger gruppesammensetning <p>Under rådsmøtet ble rådsmedlemmene fordelt i arbeidsgrupper og med aktuelle yrkesbeskrivelser som skulle gjennomgås. Arbeidet ble ikke ferdigstilt, men enighet om at gruppene fikk frist til mandag 13.12.21 om å ferdigstille. Arbeidsutvalget gjennomgår beskrivelsene og sender inn før jul. Frist for tilbakemelding til Utdanningsdirektoratet er senest 15.01.2022.</p> <p>Vedtak: Arbeidsgruppene har frist til å ferdigstille justering av aktuelle yrkesbeskrivelser innen mandag 13.12.21. Arbeidsutvalget gjennomgår, og videresender til utdanning.no før jul og senest innen fristen 15.01.22.</p>
66 - 2021	<p>Videreutdanningstilbud for yrkesfaglærere</p> <p>De faglige rådene mottok bestilling om å vurdere behov for nye videreutdanningstilbud for yrkesfaglærere. Bestillingen er lenket her.</p> <p>Oppsummert: Utdanningsdirektoratet forvalter flere nasjonale ordninger for kompetanseutvikling for ansatte i barnehage og skole. Dette omfatter både etter- og videreutdanning.</p> <p>Videreutdanning for yrkesfaglærere er forankret i strategien «Yrkesfaglærerløftet – for fremtidens fagarbeidere». Et av målene i strategien er å bidra til å gi yrkesfaglærere gode muligheter for kompetanseutvikling gjennom å utvikle relevante etter- og videreutdanningstilbud.</p> <p>Per i dag finnes det 26 videreutdanningstilbud på 9 UH-institusjoner. Tilbudene favner bredt og inneholder flere ulike tema- og kompetanseområder.</p>

Videreutdanning er et av mange kompetansetiltak som skal sørge for at lærere som underviser i yrkesfaglige utdanningsprogram, holder sin kompetanse oppdatert og i tråd med arbeidslivets behov.

Direktoratet er i gang med å innhente innspill fra relevante parter for å sørge for at de nye videreutdanningstilbudene er relevante og treffer kompetansebehovet.

Dette innebærer en vurdering om hva som eventuelt skal videreføres av eksisterende tilbud og hva vi trenger mer eller mindre av, eller eventuelt nye tilbud. Alle videreutdanningstilbudene vil lyses ut våren 2022 og vil gjennomføres fra studieåret 2023/2024. Dersom det er behov for etterutdanning og/eller grunnutdanning er dette ikke en del av denne bestillingen.

Spørsmål fra bestillingen som ble diskutert i rådsmøtet

1. Hva er det yrkesfaglærerne har størst behov for av videreutdanning inne SSR?
2. Er det kompetanseområder som bør vektlegges i utlysningen av nye videreutdanningstilbud?
3. Har ny tilbudsstruktur og nye læreplaner medført andre kompetansebehov enn det som videreutdanningen tilbyr i dag innenfor SSR?
4. I dag er det kun universiteter og høyskoler som tilbyr videreutdanning for yrkesfaglærere.
  - Diskuter om fagskolene også har relevant kompetanse å tilby i videreutdanningen for yrkesfaglærere?
  - På hvilke kompetanseområder innen SSR vil det eventuelt være aktuelt for fagskoler å tilby videreutdanning?
5. Har dere andre innspill til nye videreutdanningstilbud for yrkesfaglærere?

Arbeidsutvalget la opp til overordnet diskusjon av spørsmålene i rådsmøtet. Hovedpunktene som ble løftet fram er tilgjengelige i påbegynt svar og danner grunnlaget for rådets svar til direktoratet. Påbegynt svar er lenket [her](#).

Vedtak:

Arbeidsutvalget besvarer henvendelsen på vegne av rådet innen fristen 15.12.21 med utgangspunkt i innspillene som ble løftet og diskutert i rådsmøtet.

67-
2021

Søknad om fylkesbesøk i 2022

I henhold til [mandat og retningslinjer](#) kan de faglige rådene søke direktoratet om å gjennomføre ett fylkesbesøk i året. Hensikten med fylkesbesøk er å skape dialog mellom rådene og fylkeskommunene, bransjer/sektorer og skoler om utfordringer i utdanningsprogrammet.

Under sak 57/21 i rådsmøtet 26.10.21 ble behovet for å søke om et fylkesbesøk i løpet av 2022 diskutert. Høsten 2022 ble forslått som et godt tidspunkt, og i tilknytning til gjennomføring av et ordinært rådsmøte. Det ble også foreslått å ta utgangspunkt i søknad for 2020, hvor blant annet Bodø og Nordland FK var planlagt mål for turen.

Arbeidsutvalget har [påbegynt søknad](#) med full støtte om å ferdigstille søknaden i rådsmøtet.

Vedtak:

Rådet slutter seg til utkast til søknad med forslag til program. Arbeidsutvalget ferdigstiller og sender direktoratet søknad før jul.

68-
2021**Orienteringssaker**

- Utdanningsdirektoratets oppsummering av de faglige rådernes innspill til kryssløp er oversendt Kunnskapsdepartementet og kan leses [her](#)
- Fellesmøte mellom FR-AU og Udir 16.11.21. [Presentasjon](#) og [referat](#)
- Fellesmøte mellom FR-AU og Udir 19.11.21.
- Skoleringsseminar for nye medlemmer og varamedlemmer 09.11.21.
  - Presentasjoner fra seminaret er lenket [her](#).
  - Påminnelse om to påfølgende skoleringsseminarer:
    - Tirsdag 18.01.22 kl.09.00-11.00 ([arbeid med tilbudsstruktursaker](#))
    - Tirsdag 16.03.22 kl.09.00-11.00 ([statistikkportal og analysebrett på Udir.no](#))
    - Alle er velkomne til delta, gamle som nye medlemmer.
- **Møtetidspunkter for rådsmøter våren 2022.**
  - Tirsdag 25. januar – digitalt **Endret tidspunkt: kl. 09.00 -12.00 (15.00).**
    - Kalenderinnkalling blir oppdatert i etterkant av rådsmøtet
    - Rådsmøtet 25.01.22 etterfølges av digital lanseringskonferanse for kompetansepakker for fagopplæringen kl.13.00 til 15.00. Invitasjon kommer
  - Tirsdag 29. mars – digitalt
  - Tirsdag 07. juni – **om mulig, fysisk møte i Oslo** (avtales i rådsmøte 29.03)
  - Rutine for reiser og reiseregninger er lenket [her](#)
- **Statistikk for utdanningsprogrammet salg, service og reiseliv**
  - Her finner dere statistikk for utdanningsprogrammet med utgangspunkt [Utdanningsdirektoratets statistikkbank](#) og [analysebrett for endringer i yrkesfagene](#).
  - Her er et utvalg av statistikk:
    - [andel søkere som har fått lærekontrakt](#) for 2020. Denne statistikken viser hvor stor andel av søkerne som fikk lærekontrakt og startet i lære i 2020. Vi publiserer tall over andel søkere som hadde startet i lære innen utgangen av august, oktober og desember.
    - [antall nye og antall løpende lærekontrakter](#) for 2020. Disse tallene viser antall nye lærekontrakter inngått fra oktober 2019 til oktober 2020 og antall løpende lærekontrakter per 1. oktober 2020.
    - antall oppnådde [fag- og svennebrev](#) for 2019-20.
    - tall for [gjennomføring av læretiden](#)
    - [søkere til videregående opplæring](#) per 1. mars 2021.
    - [Konsekvenser av koronapandemien for lærlingene](#)
    - [Antall permiterte og oppsakte lærlinger](#)
    - [Utdanningsspeilet 2021](#) Udirs årlige oppsummering av statistikk og forskning om barnehage og grunnopplæring i Norge. Spesialtema; digitaliseringen av skolen og konsekvenser av koronaepidemien.
- [Nyhetsbrev fra NOKUT](#) vedrørende godkjenningsordningen for utenlandsk fag- og yrkesopplæring. I nyhetsbrevet kan dere lese mer om:
  - Utvidelse av ordningen
  - Informasjonsarbeidet
  - Oppnevning og opplæring av sakkyndige
  - Søkertrender

Vedtak:

Rådet tar orienteringssaker til orientering.

69- 2021	Forslag til saker på neste rådsmøte 25.01.2022 <ul style="list-style-type: none"> • Rådsmedlemmene oppfordres til å sende forslag til saker. Frist til neste rådsmøte er fredag 14. januar 2022. Vedtak <p><i>Arbeidsutvalget vil vurdere innkomne saker for kommende rådsmøter.</i></p>
70- 2021	Eventuelt <ol style="list-style-type: none"> 1. Behov for at læreplaner tilgjengeliggjøres både på nynorsk, bokmål, samisk og engelsk. Vedtak: <p>Fagansvarlig følger opp forespørselen og kommer tilbake til rådet i rådsmøtet 25.01.22</p>